

Matti Valonen, Marjo Maidell, Paula Horne, Olli Korhonen ja Maurizio Sajeve

Metsäteollisuuden näkymät paranevat – puukauppa vilkastuu edelleen

Helsinki 2024

PTT-ennusteet 3/2024

Metsäala – syksy 2024

Metsäteollisuuden näkymät paranevat – puukauppa vilkastuu edelleen

Matti Valonen, Marjo Maidell, Paula Horne, Olli Korhonen ja Maurizio Sajeve

Pellervon taloustutkimus PTT

Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISSN 1799-9340

Sisältö

Sisältö.....	2
Metsäteollisuuden näkymät paranevat – puukauppa vilkastuu edelleen	3
Maaillantaloudessa ei merkittäviä kasvuajureita	4
Metsäteollisuuden viennin arvo kasvaa.....	4
Kartonkien vienti kasvaa haasteista huolimatta	5
Ylikapasiteettia Euroopan paperimarkkinoilla.....	6
Massan vienti kasvaa lähes kymmenyksellä ensi vuonna	7
Sahatavaran kysyntä nousee varovaisesti Euroopassa	8
Vanerin vienti kääntyy nousuun.....	9
Metsäteollisuuden puunkäyttö kääntyy nousuun.....	10
Puunkorjuun määrä nousee tänä ja ensi vuonna	11
Puukauppojen kasvu näkyy tukki- ja kuitupuun myynnissä	11
Kuitupuun hinnannousu tasoittumassa ensi vuonna	13
Energiapuun kauppamäärät ja hinnat kasvoivat voimakkaasti	15

Metsäteollisuuden näkymät paranevat – puukauppa vilkastuu edelleen

Metsäteollisuuden viennin arvo nousee reilusti ensi vuonna. Kartonkien tuotanto ja vienti kasvavat tänä vuonna virkistyneen kysynnän myötä. Ensi vuonna kasvun taustalla on uuden kapasiteetin valmistuminen, vaikka markkinoiden haasteet saattavatkin johtaa lomautuksiin. Myös massan tuotanto ja vienti kasvavat ensi vuonna. Sahatavaran kysyntä virkoaa varovaisesti, mikä kasvattaa sahatavaran vientiä ja tuotantoa. Kysynnän hienoinen paraneminen kohottaa vientihintaa. Tuotannonlisäys kemiallisessa metsäteollisuudessa pitää kuitupuun kysynnän vahvana, mikä pitää hakkuut, puukaupat ja hintakehityksen nousussa. Kuitupuun kaksi vuotta jatkunut vahva hinnannousu loivenee ensi vuonna. Yksityismetsien bruttokantorahatulot nousevat jälleen ennätykseen.

Vientimarkkinat				Puumarkkinat		
		2024e	2025e		2024e	2025e
Paperi	määrä	6 %	1 %	Metsäteollisuuden puun käyttö	3 %	6 %
	hintaa	-5 %	1 %			
Kartonki	määrä	10 %	12 %	Markkinahakkuut	4 %	4 %
	hintaa	-5 %	2 %			
Massa ¹	määrä	-1 %	9 %	Yksityismetsien puukaupat	9 %	6 %
	hintaa	4 %	3 %			
Sahatavara	määrä	1 %	3 %	Puun nimellishinta ²		
	hintaa	3 %	4 %			
Vaneri	määrä	2 %	2 %	tukki	8 %	4 %
	hintaa	-8 %	-1 %	kuitu	20 %	5 %
				Bruttokantorahatulot yksityismetsistä	16 %	9 %
¹ pääosin sellua				² pystykaupat, vuotuinen keskihinta		

Ennusteessa oletetaan, ettei yllättävillä maailmanpolitiikan tapahtumilla ole dramaattisia suhdannevaikutuksia. Teknisenä oletuksena Ukrainan sodan oletetaan jatkuvan nykyisellään ilman uusia suhdanteeseen vaikuttavia käännteitä.

Maailmantaloudessa ei merkittäviä kasvuajureita

Maailmantaloudessa ei ole nähtävissä merkittäviä kasvua kiihdyttäviä ajureita. Sekä Yhdysvalloissa että Kiinassa talouskasvu on hidastumassa ensi vuonna tähän vuoteen verrattuna. Vaikka Yhdysvaltojen talousongelmat ovat suhdanneluonteisia, alati pahenevat rakenteelliset poliittiset ongelmat uhkaavat nyt myös talouskasvua. Donald Trumpin valinta presidentiksi ravistelisi Yhdysvaltojen yhteiskuntaa tavalla, jolla voisi olla jopa välittömiä negatiivisia vaikutuksia talouteen.

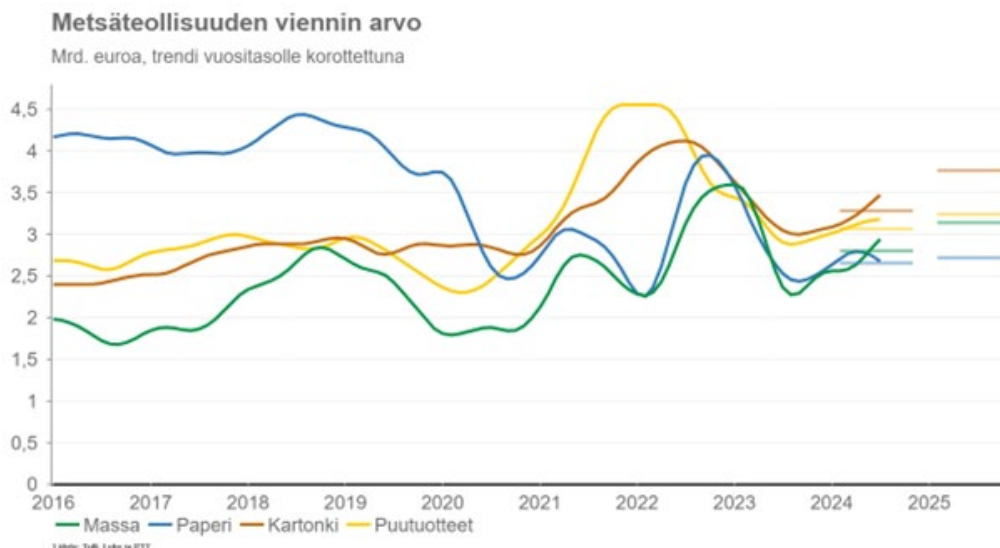
Kiinan kasvupotentiaali taas on heikentynyt pysyvästi taloutta rasittavien rakenteellisten ongelmien vuoksi, eikä maata hallitsevalla kommunistisella puolueella ole poliittista tahtoa suunnanmuutokseen yksityisen kulutuksen lisäämiseksi. Syksyllä julkistettu massiivinen elvytyspaketti voi kuitenkin jonkin verran nopeuttaa ensi vuoden kasvua.

Korkojen lasku tasoittaa Euroopan tietä loivalle kasvu-uralle, mutta talouden piristyminen on maltillista. Erityisesti Saksan heikko vire painaa Euroopan kasvua alaspäin. Saksaa piinaavat pidemmän aikavälin haasteet, kuten teollisuuden vanhanaikaisuus, raskas byrokratia, vanheneva väestö ja työvoimapula. Sekä Kiinan että Yhdysvaltojen taloudellisten ongelmien vaikutukset kumuloituvat saksalaisen vientiteollisuuden kautta laajemmin koko euroalueelle.

Metsäteollisuuden viennin arvo kasvaa

Monen metsäteollisuustuotteen kysyntä on virkistynyt viime vuodesta mutta ennakoitua maltillisemmin. Alkuvuonna tuotantoon ja vientiin vaikuttivat työtaistelut, loppuvuodesta ja ensi vuonna epävarmoihin markkinanäkymiin varaudutaan lomautuksin. Maailmantalouden kehittyminen asettaa reunaehdot kasvulle.

Tänä vuonna Suomen metsäteollisuuden viennin arvo kasvaa kolme prosenttia. Metsäteollisuuden päätuotteista kaikkien paitsi vanerin ja paperin viennin arvo kasvaa. Ensi vuonna metsäteollisuuden viennin arvo kasvaa vajaat kymmenen prosenttia. Kaikkien päätuotteiden viennin arvo kasvaa. Voimakkaimmin kasvaa kartongin ja massan viennin arvo. Vuonna 2025 viennin arvoa kasvattaa eritoten kartonki, jonka tuotanto ja vienti kasvavat Stora Enson Ouluun valmistuvan kuluttajapakkauskartonkilinjan käynnistymisen myötä.

Kartonkien vienti kasvaa haasteista huolimatta

Tammi-heinäkuussa kartongin vienti oli kymmenyksen viime vuotta korkeammalla. Kartonkien kysyntä on lisääntynyt viime vuodesta, etenkin varastojen kasvattamisen vuoksi. Myös kuluttajakysyntä on vahvistunut, vaikka odotuksia heikommin. Käyttöasteissa riittää kuitenkin parannettavaa. Tuotantoa ovat tänä vuonna rajoittaneet lomautukset, työmarkkinakiistat sekä Metsä Groupin Kemian tehtäällä tapahtunut räjähdys, joka aiheutti katkoksen aaltopahvin valmistuksessa käytettävän kraftlinerin tuotantoon. Näistä huolimatta kartonkien tuotanto ja vienti kasvavat tänä vuonna noin kymmenyksellä. Lähitulevaisuuden näkymiä määrittää etenkin yleisen taloustilanteen ja yksityisen kulutuksen kehittyminen.

Stora Enson kuluttajapakkauskartonkeja valmistava tuotantolinja käynnistyy tämän hetken tietojen mukaan alkuvuodesta 2025. Täysi kapasiteetti (750 000 tonnia) saavutetaan arvion mukaan vuonna 2027. Investoinnin myötä kartonkien tuotanto ja vienti kasvavat ensi vuonna selvästi. Käynnistyminen osuu haastavaan markkinatilanteeseen, josta kertovat myös Metsä Boardin aloittamat, ensi vuotta koskevat muutosneuvottelut kaikilla tuotantolaitoksillaan. Kartonkien kasvaneen tarjonnan ja notkahtaneen kysynnän välistä tasapainoa haetaan niin Euroopassa, Aasiassa kuin Pohjois-Amerikassakin.

Kaikkien aaltopahvimateriaalien markkinahintojen kehitys Euroopassa on ollut nousussa keväästä lähtien. Yksi syy kehityksen taustalla on tuotantokustannusten, etenkin kierrätys- ja ensikuidun hinnan nousu. Esimerkiksi valkopintaisen kraftlinerin markkinahinta on noussut jo yli 900 eur/t, kun nimellinen huippuhinta vuoden 2022 kysyntäpiikissä oli lähes 1000 eur/t. Suomesta vietyjen kartonkilaatujen keskimääräinen vientihinta nousi tammi-heinäkuussa maltillisesti ja viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna keskihinta oli vajaan kymmenyksen alhaisempi. Maltillinen nousu jatkuu loppuvuoden ajan, tästä huolimatta keskimääräinen vientihinta jää viime vuotta matalammalle.

Ylikapasiteettia Euroopan paperimarkkinoilla

Tammi-heinäkuussa graafisia papereita vietiin Suomesta 13 prosenttia viime vuotta enemmän. Myös papereissa varastotasojen lasku lisäsi papereiden kysyntää alkuvuodesta viime vuoteen verrattuna, etenkin päällystämättömissä paino- ja kirjoituspapereissa. Kulutuksen laskeva trendi sekä vaikea taloustilanne Euroopassa asettavat kuitenkin haasteita papereiden kysynnälle tänä ja ensi vuonna. Etenkin Saksan talouden vaikeudet vaikuttavat papereiden vientiin, sillä tammi-heinäkuussa lähes viidennes kokonaisviennistä suuntautui sinne. Hankalasta markkinatilanteesta kertoo myös UPM:n päätös sulkea sekä

sanomalehti- että hienopaperin tuotantoa Saksassa. Koko vuoden vienti päättyi kuutisen prosenttia viime vuotta suuremmaksi. Ensi vuodelle ei ole näkyvissä merkittäviä muutoksia, ja paperin vienti säilyy kuluvan vuoden kaltaisena.

Paino- ja kirjoituspapereiden markkinahintojen kehitys Euroopassa on tänä vuonna ollut hyvin tasaista. Lopputuotteiden hinnat eivät ole juuri heijastelleet tuotantokustannusten muutoksia. Tämä kertoo papereiden haastavasta markkinatilanteesta ja ylitarjonnasta. Sen sijaan papereiden keskimääräinen vientihinta on noussut maltillisesti tammi-heinäkuussa. Tasaisen hintakehityksen myötä papereiden koko vuoden keskimääräinen vientihinta päättyi hieman viime vuotta alhaisemmaksi. Ensi vuonna keskihinta säilyy pitkälti tämän vuoden tasolla.

Massan vienti kasvaa lähes kymmenyksellä ensi vuonna

Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana sellun tuotanto laski viisi prosenttia viime vuoteen verrattuna, sen sijaan vienti laski reilulla kymmenyksellä. Sellun kotimaan käyttö eli jalostus kartonki- ja paperituotteiksi on siis kasvanut viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna, mikä lisää myös viennin arvoa. Kyseessä on palautuminen kohti aiempaa tasoa: viime vuonna sellun kotimainen jalostus laski ja viennin osuus nousi papereiden ja kartonkien vaikean markkinatilanteen vuoksi.

Alkuvuoden sellun tuotantoa ja vientiä rajoittivat Kemin biotuotetehtaan haihduttamalla maaliskuussa tapahtunut räjähdys, joka pysäytti tuotannon kolmeksi kuukaudeksi. Lisäksi tuotanto- ja vientilukuja pienensivät alkuvuonna koetut työnseisaukset tehtailla ja satamissa. Selluvarastot eurooppalaisissa satamissa kasvoivat alkusyksystä. Hankaloituneen markkinatilanteen vuoksi tuotantoa rajoitetaan. UPM kertoi lomautuksista Kymin ja Kaukaan sellutehtailla ja Metsä Fibre Joutsenon sellutehtaallaan. Lisäksi UPM ilmoitti käynnistävänsä myös sellutehtaitaan koskevat muutosneuvottelut. Ensi vuonna massan tuotanto ja vienti kuitenkin kasvavat, koska Kemissä tuotanto on käynnissä koko vuoden ja tuotanto Oulussa käynnistyy.

Pitkäkuituisen havusellun markkinahinta nousi Euroopassa ensimmäisen vuosipuolikkaan ajan ylittäen USD 1600 tonnilta. Kesän jälkeen hinta kääntyi laskuun, joskin lokakuussa hinnanlasku vaikuttaa tasoittuneen. Sen sijaan lyhytkuituisen lehtisellun markkinahinta on syksyllä laskenut selvemmin, aiheuttaen

kasvavaa eroa kahden sellulaadun hinnan välillä. Kiinassa hinnan kehityksen muutokset ovat olleet saman suuntaiset mutta maltillisemmat.

Myös keskimääräinen massan vientihinta on noussut kuukausi kuukaudelta tammi-heinäkuussa. Määrillä painotettu keskihinta heinäkuussa oli kuitenkin viisi prosenttia viime vuoden vastaavaa matalampi. Keskimääräinen kuukausittainen vientihinta laskee hieman markkinahintojen perässä loppuvuodesta mutta vuositasolla päädytään kuitenkin viime vuotta korkeampaan keskihintaan.

Sahatavaran kysyntä nousee varovaisesti Euroopassa

Sahatavaran kysyntä on säilynyt heikkona. Euroopassa rakennusaloitukset pysyttelivät tammi-kesäkuussa alamaissa. Kiinassa rakennusaloitukset ovat jatkaneet vähenemistä ja Venäjä on vahvistanut siellä markkinaosuuttaan. Sahatavaran vienti Pohjois-Afrikkaan ja Lähi-itään säilyi kohtalaisena tammi-kesäkuussa. USA:ssa ja Japanissa rakennusaloitukset ovat vähentyneet hieman edellisvuodesta.

Rakentamisen heikon suhdannetilanteen takia sahatavaran vienti väheni kulu-
van vuoden tammi-heinäkuussa viisi prosenttia viime vuoden vastaavasta
ajankohdasta. Maaliskuussa satamalakko seisautti sahatavaran viennin, mutta
taukoa toimituksissa kurottiin huhti-elokuussa kiinni ja edelleen syksyllä. Vuo-
den jälkimmäisellä puoliskolla vienti on hieman pirteämpää, joten koko vuoden
osalta sahatavaran vienti kasvaa aavistuksen viime vuodesta.

Ohjauskoron laskut vaikuttavat asuntojen kysyntään myönteisesti, jonka seu-
rauksena rakennusyritysten myymättömien asuntojen kanta alkaa pienentyä ja
rakentaminen kääntyy Euroopassa ensi vuonna varovaiseen kasvuun. Samalla
sahatavaran kysyntä alkaa hiljalleen virkoamaan. Ensi vuonna sahatavaran
vienti kasvaa kolme prosenttia.

Tänä vuonna sahatavaran keskimääräinen vuotuinen vientihinta nousee kolme
prosenttia viime vuodesta. Ensi vuonna Euroopan kysynnän varovaisen para-
nemisen ja yleisen kustannusten nousun vanavedessä sahatavaran vientihinta
nousee neljä prosenttia. Reaalisesti mitattuna sahatavaran vuotuinen keski-
hintaa nousee kuluvana vuonna prosentilla ja ensi vuonna kahdella.

Sahatavaran tuotanto kasvaa tänä vuonna aavistuksen viime vuodesta ja hidas kasvu jatkuu ensi vuonna. Investointien ansiosta Suomen sahatavaran tuotantokapasiteetti kasvaa edelleen tänä ja ensi vuonna hiukan. Kapasiteetin kasvua pienentää viime vuonna sulkeutunut MM Kotkamillsin Kotkan saha ja tänä vuonna sulkeutunut Metsä Groupin Merikarvian saha. Haastavan kysyntätilanteen myötä osa yrityksistä, kuten Metsä Group, on varautunut lomautuksiin loppuvuonna.

Vanerin vienti kääntyy nousuun

Vanerin vienti vähentyi tammi-heinäkuussa prosentoin vuoden takaisesta ja tuotanto saman verran. Havuvanerin vienti kasvoi tammi-heinäkuussa kaksi prosenttia ja lehtivanerin väheni kaksi prosenttia. Lehtivanerin viennin laskuun vaikutti koivuvanerin tuotannon väheneminen, jonka taustalla on Venäjän koivutukin tuonnin päättymisen myötä heikentynyt koivutukin saatavuus.

Tänä vuonna vanerin vienti kasvaa prosentilla, mutta kotimaan kulutuksen vähentymisen takia tuotanto vähenee prosentilla edellisvuodesta. Ensi vuonna rakentamisen varovaisen nousun myötävaikutuksella vanerin vienti kasvaa kaksi prosenttia ja tuotanto kaksi prosenttia. Ensi vuonna lehtivanerin tuotantokapasiteetti vähenee, koska Metsä Group suunnittelee lopettavansa lehtivanerin tuotannon Suolahden tehtaallaan ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Havuvanerin tuotanto tehtaalla jatkuu näillä näkymin yhtiön uuden Äänekosken kertopuutehtaan käynnistymiseen saakka.

Vanerin keskimääräinen vientihinta pysyi korkeana vuosina 2022–2023 ja kääntyi selkeään laskuun vasta tänä vuonna. Kuluvan vuoden tammi-heinäkuussa vanerin vientihinta laski yhdeksän prosenttia edellisvuodesta. Lehtivanerin vientihinta laski vastaavalla ajanjaksolla neljä prosenttia ja havuvanerin 11 prosenttia. Tänä vuonna vanerin keskimääräinen vientihinta laskee kahdeksan prosenttia ja vielä ensi vuonna prosentilla. Vanerin hinnat säilyvät tämän ja ensi vuoden laskujen jälkeenkin huomattavasti korkeampina kuin mitä ne olivat vielä ennen vanerin tuonnin päättymistä Venäjältä Suomeen ja muualle Eurooppaan.

Metsäteollisuuden tuotanto

	Paperi	Massa	Kartonki	Sahatavara	Vaneri
	milj. t.	milj. t.	milj. t.	milj.m ³	milj.m ³
2020	4,5	10,5	3,7	10,9	1,0
2021	4,4	11,0	4,2	11,9	1,1
2022	3,1	9,8	4,2	11,2	1,1
2023	2,9	9,2	3,4	10,4	0,9
	%	%	%	%	%
2024e	6 %	4 %	10 %	2 %	0 %
2025e	1 %	8 %	12 %	3 %	2 %

Lähde: Metsäteollisuus ry, PTT:n ennuste (e)

Metsäteollisuuden puunkäyttö kääntyy nousuun

Puumarkkinoilla kysyntä on säilynyt vahvana, mistä kertoo ostomäärien kasvu ja puun hintatason pysyttelevä aikaisempiin vuosiin verrattuna korkeana myös syksyn aikana. Puun tarve on tänä vuonna heijastunut kuitupuun lisäksi myös tukkimarkkinoille, vaikka sahatavaran kysyntä on edelleen ollut heikkoa. Kotimaan puumarkkinoihin vaikuttaa teollisuuspuun käytön lisäksi energiapuun kasvanut kysyntä sekä ulkomaisen puun heikko saatavuus Itämeren alueen puumarkkinoilta.

Raakapuun tuontimäärä on pysynyt kuluvana vuonna lähes täsmälleen viimevuotisella tasolla, kun tammi-heinäkuussa puuta tuotiin suunnilleen kolme miljoonaa kuutiometriä. Merkittävin muutos tapahtui hakkeen tuonnissa, jonka määrä nousi 40 prosenttia viime vuoden tammi-heinäkuuhun verrattuna. Myös havukuitua tuotiin viimevuotista enemmän nousun ollessa noin 15 prosenttia. Ruotsista tuodun puun määrä putosi selvästi, kaikkiaan hieman yli 40 prosenttia, minkä taustalla oli Metsä Groupin Kemin biotuotetehtaan tuotannon pysähtyminen vuoden toisella kvartaalilla. Tuontimäärä Baltiasta nousi reilulla kymmenyksellä, vaikka tuonti Virossa laski kymmenyksellä noin miljoonaan kuutiometriin. Sen sijaan Latviasta puuta tuotiin yli 300 000 kuutiometriä enemmän kuin viime vuoden tammi-heinäkuussa, kokonaismäärän ollessa lähes 1,3 miljoonaa kuutiometriä.

Metsäteollisuudessa puunkäyttö on laskenut parin edellisen vuoden aikana lopputuotteiden heikentyneen kysynnän ja kapasiteetin muutosten myötä, mutta tänä vuonna käyttömäärä kääntyy hienoiseen nousuun. Puunkäyttö nou-

see viime vuodesta noin kolme prosenttia kemiallisen metsäteollisuuden vetämänä. Myös puutuoteteollisuudessa puuta käytetään tänä vuonna hieman viime vuotta enemmän. Ensi vuonna metsäteollisuuden tuotannon kasvu jatkuu, mikä lisää puun käyttöä edelleen noin kuusi prosenttia. Tuotannon kasvu näkyy etenkin massateollisuudessa, mutta myös puutuoteteollisuudessa puun käyttömäärä pysyy nousussa.

Puunkorjuun määrä nousee tänä ja ensi vuonna

Puunkorjuu kotimaassa nousi tämän vuoden tammi-syyskuussa hieman vuoden takaista korkeammaksi ja kasvoi noin kahdella prosentilla. Yksityismetsissä pystykauppojen hakkuista tehtiin neljä prosenttia vuodentakaisista enemmän, kun hankintahakkuissa lasku oli reilun kymmenyksen. Yhtiöiden ja Metsähallituksen metsissä hakkuumäärä on jatkanut nousuaan ja kasvoi muutamalla prosentilla. Tukkipuun korjuumäärä kääntyi kesällä korkeammaksi kuin viime vuonna, jolloin erityisesti kuusitukin hakkuumäärä notkahti. Kuluvan vuoden tammi-syyskuussa mänty-, kuusi- ja koivutukkia korjattiin lähes kymmenyksen viimevuotista enemmän. Kuitupuun osalta hakkuumäärä oli tammi-syyskuussa viime vuotta pienempi. Havukuidussa korjuumäärä laski hienoisesti ja koivukuidussa hieman enemmän, noin viisi prosenttia.

Puun tarve on ollut pariin edeltävään vuoteen verrattuna nousussa, mikä näkyy hakkuiden lisääntymisenä tänä ja ensi vuonna. Tänä vuonna hakkuumäärä nousee noin neljä prosenttia viime vuodesta, minkä taustalla on puunkäytön lisääntyminen metsäteollisuudessa sekä tuodun puun määrän pysyminen alhaisena menneisiin vuosiin verrattuna. Ensi vuonna kasvu jatkuu tuotannon noustessa etenkin massateollisuudessa ja hakkuumäärä nousee kuluvasta vuodesta edelleen noin neljä prosenttia.

Puukauppojen kasvu näkyy tukki- ja kuitupuun myynnissä

Kuluvan vuoden alkupuoliskolla puuta ostettiin vielä maltillisesti viime vuoden alkuun verrattuna, mutta kesää kohden puun kysyntä vilkastui ja kauppvoja on kesän ja syksyn aikana solmittu varsin aktiivisesti. Heinä-syyskuussa pystykauppoja tehtiin yli 1,5-kertainen määrä vuoden takaiseen verrattuna, mikä

ylitti myös reilulla neljänneksellä viiden edellisvuoden heinä-syyskuun keskimääräisen kauppamäärän. Tammi-syyskuussa tukki- ja kuitupuun ostomäärät nousivat samassa suhteessa kuin pystykauppojen kokonaismäärä, joka oli 13 prosenttia viime vuotta korkeampi. Hankintakaupoilla puuta on myyty sen sijaan selvästi vähemmän ja lasku on tänä vuonna ollut lähes kolmanneksen.

Havutukin pystykauppamäärä kasvoi tammi-syyskuun aikana suunnilleen saman verran kuin kokonaiskauppamäärä. Koivutukin ostomäärässä nousu oli reilumpi määrän ollessa hieman yli viidenneksen viime vuotta korkeampi. Kuitupuukaupoissa merkittävin nousu oli kuusikuidussa, josta pystykauppoja tehtiin yli viidenneksen enemmän kuin viime vuoden tammi-syyskuussa. Mäntykuidun kaupat lisääntyivät maltillisemmin, noin kymmenyksellä ja koivukuidun reilulla kymmenyksellä.

Kauppamäärien nousu on tänä vuonna ollut verrattain tasaista sekä uudistus- että harvennusleimikoilla, joilla pystykaupat kasvoivat liki samassa suhteessa. Tukin kysyntä on kohdistunut viime vuotta enemmän harvennusleimikoille, joilla tukin keskihinta on ollut tänä vuonna noin kymmenen euroa alhaisempi kuin uudistuskohteilla. Harvennusleimikoilla tukin ostomäärät lisääntyivät lähes viidenneksellä ja uudistusleimikoilla reilulla kymmenyksellä. Ostomäärät ovat melko suuria suhteessa puutuoteteollisuuden tuotannon lisäykseen, ja näiden lukujen valossa on luultavaa, että osa tukista käytetään muualla kuin saha- tai vaneriteollisuudessa. Vastaavasti kuitupuun pystykauppojen määrä nousi uudistusleimikoilla 16 prosenttia, kun harvennusleimikoilla kasvu oli maltillisempi, noin kymmenyksen.

MTK:n Metsätutka -kyselyn mukaan poikkeuksellisen suurella osalla yksityismetsänomistajista, lähes 40 prosentilla, on aikomuksia myydä puuta ensi vuonna varmasti tai luultavasti. Niiden, jotka eivät varmasti tai luultavasti myy puuta, osuus on laskenut viime syksyyn verrattuna selvästi. Osalla metsänomistajista on edelleen odotuksia puun hintojen noususta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Kysynnän vilkastuminen puumarkkinoilla nostaa tänä vuonna pystykauppojen kokonaismäärää yli kymmenyksellä viime vuodesta. Nousu näkyy sekä tukki- että kuitupuun kaupoissa ja sahatavaramarkkinan epävarmuuksista huolimatta tukkipuun kauppamäärä nousee samassa suhteessa kuitupuukauppojen kanssa. Taustalla on puun kysynnän nousu sekä myös ennakoitu puun tarve. Pystykauppamäärä nousee tänä vuonna selvästi hakkuista enemmän, mikä lisää ostajien pystyvarastoja.

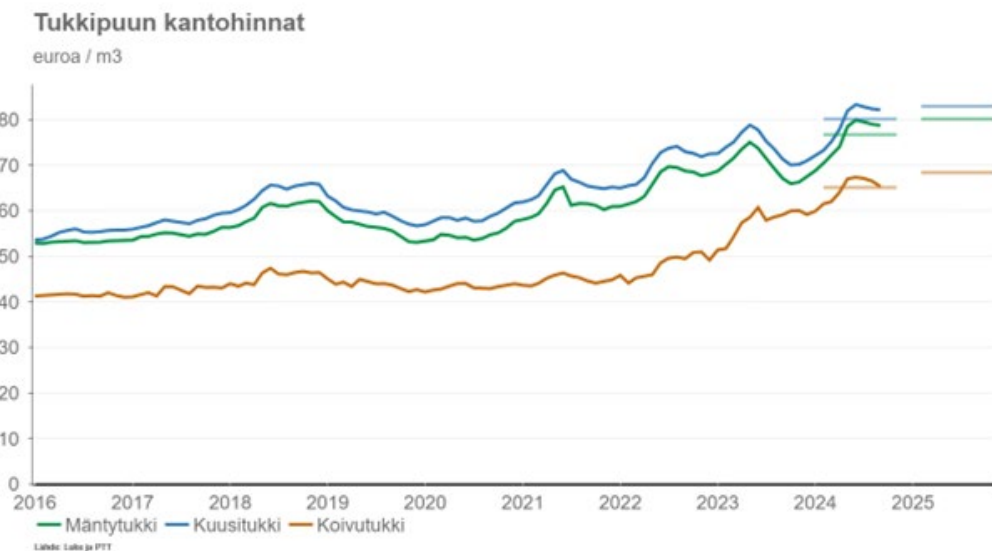
Ensi vuonna teollisuuden puunkäytön lisääntyessä puun tarve kasvaa, jolloin pystykauppojen määrä jatkaa nousuaan. Pystykauppojen määrä kasvaa ensi vuonna noin kuusi prosenttia painottuen kuluvaan vuoteen enemmän kuitupuuhun.

Kuitupuun hinnannousu tasoittumassa ensi vuonna

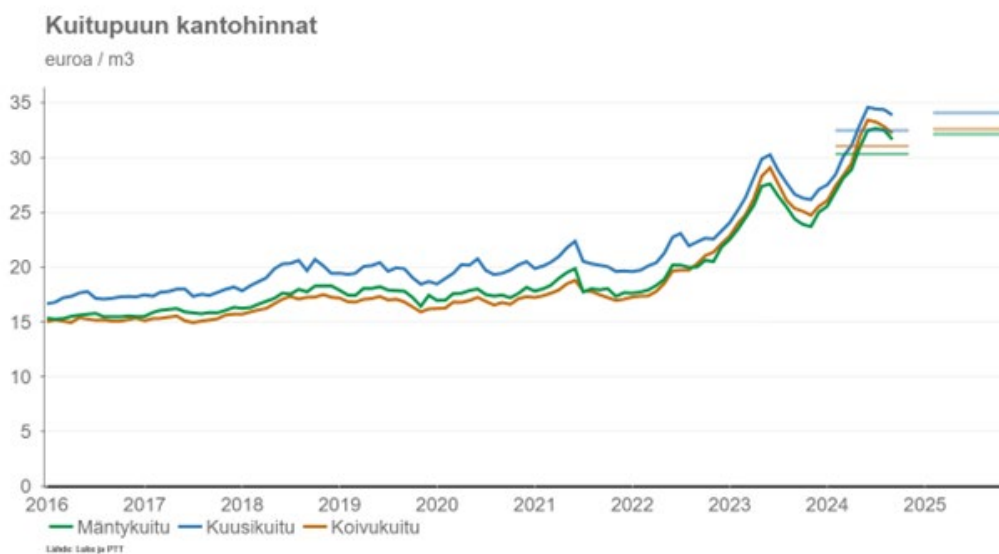
Tänä vuonna puutavaralajien hintakehitys on jatkunut noususuunnassa edellisvuosien tapaan. Kesän huippuhinnoista on tultu maltillisesti alaspäin, mutta hinnat ovat pysytelleet poikkeuksellisen tasaisina läpi kesän ja syksyn. Myyntimäärillä painotettuna kuluvan vuoden tammi-syyskuun keskikantohinta oli pystykaupoissa liki kymmenyksen vuoden takaista korkeammalla.

Kuitupuun hintakehitys on pysynyt selvästi tukkipuuta nousujohteisempaan ja kuitupuun keskihinnat nousivat puutavaralajeittain varsin tasaisesti, noin 17–18 prosenttia viime vuoden tammi-syyskuuhun verrattuna. Havutukin keskihinta kohosi muihin puutavaralajeihin verrattuna maltillisemmin, noin kuusi prosenttia. Koivutukin hintakehityksessä näkyy edelleen sen rajallinen saatavuus ja keskihinta kohosi noin 14 prosenttia viime vuoden tammi-syyskuusta. Tänä vuonna puutavaralajien hinnat ovat nousseet suunnilleen samassa suhteessa sekä uudistus- että harvennusleimikoilla, mutta kuitupuun kysynnän myötä myyntimäärillä painotetun keskihinnan suhteellinen muutos on ollut korkeampi harvennuskohdeilla.

Tänä vuonna tukkipuun vuotuinen keskihinta nousee selvästi, noin kahdeksan prosenttia viime vuodesta. Muutos näkyy myös tukkipuun reaali hinnassa, joka nousee noin kuusi prosenttia olettaen parin prosentin inflaation. Mäntytukin nimellisen keskihinnan muutos on hieman kuusitukkaa suurempi. Mäntytukin hinta nousee noin yhdeksän ja kuusitukin noin seitsemän prosenttia. Koivutukin korkea kysyntä suhteessa tarjontaan pitää sen hintakehityksen havutukkaa korkeampana ja keskihinta nousee yli kymmenyksellä. Ensi vuonna tukin hinta nousee kuluvaan vuoteen maltillisemmin. Havutukin hinnannousu on ensi vuonna noin neljä prosenttia ja koivutukin noin viisi prosenttia.

Kuitupuun hintakehitys pysyy edelleen selvästi tukkipuuta vahvempana ja vuotuinen keskihinta nousee tänä vuonna viidenneksellä viime vuoteen verrattuna. Ensi vuonna kuitupuun hintakehitys tasaantuu, mutta keskihinta nousee edelleen kuluvasta vuodesta noin viisi prosenttia. Ensi vuoden hintakehityksen maltillistuminen kahden viime vuoden selvästi suuremmista nousuluvuista kertoo uuden markkinatasapainon löytymisestä tuontipuumäärän romahtamisen aiheuttaman shokin jälkeen.

Puutavaralajien myyntimäärillä painotettu nimellinen vuotuinen keskikantohinta nousee tänä vuonna hieman yli kymmenyksellä, kun hinnannousu painottuu kuitupuuhun, mutta myös tukkipuun hintakehitys on aiempia vuosia korkeampi. Ensi vuonna keskikantohinnan nousu on maltillisempi, noin neljä prosenttia, kun tukin ja kuidun hintakehitys tasaantuu.

Yksityismetsien nimelliset bruttokantorahatulot nousivat viime vuonna ennätyselliseen, noin 2,6 miljardiin euroon, mihin vaikutti erityisesti puun keskihinnan nousu. Tänä ja ensi vuonna metsänomistajien puunmyyntitulojen nousu jatkuu hakkuiden, kauppamäärän ja keskihinnan nousun myötä. Tänä vuonna bruttokantorahatulot nousevat suunnilleen 16 prosentilla hieman yli kolmeen miljardiin euroon ja ensi vuonna vajaalla kymmenyksellä noin 3,3 miljardiin euroon.

Energiapuun kauppamäärät ja hinnat kasvoivat voimakkaasti

Energiapuun kaupat kasvoivat vuoden alkupuoliskolla ja toisella neljänneksellä enemmän kuin koskaan. Energiapuun kauppatilaston kattavuus parantui jonkin verran 2024 alusta lähtien, joka myötävaikuttii lukujen nousuun. Suurin osa noususta on kuitenkin seurausta energiapuun kysynnän kasvusta. Tämän vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla ostot ylittivät edellisvuoden määrän 38 prosentilla ja viiden edellisen vuoden keskiarvon 90 prosentilla. Vuoden 2024 toisella

vuosineljänneksellä energiapuukaupan kasvu tuotti suurimman määrän millään vuosineljänneksellä sitten vuoden 2014. Tammi-syyskuun aikana pystykaup-
pamäärä kasvoi yli 30 prosenttia ja ostot yli 1,5-kertaistuivat verrattuna viiden viime vuoden keskiarvoon. Tammi-syyskuussa 2024 myös energiaksi ostetun kokopuun määrä kasvoi ja kattoi reilun kuudesosan kaikesta energiapuusta.

Energiapuun hinnat nousivat toisella vuosineljänneksellä ja erityisesti pysty-
kaupoissa. Tammi-syyskuun aikana energiapuun keskihinta pystykaupoissa nousi 33 prosenttia. Kantojen hinta laski viisi prosenttia, latvusmassan nousi 20, kokopuun 111 ja rankapuun 34 prosenttia. Energiapuun ostajien perus-
joukko on osittain tuntematon, mikä vaikeuttaa tilaston kattavuuden arvioi-
mista. Luke arvioi, että tilastoon toimitettavat aineistot kattavat reilun puolet metsähakkeen raaka-aineena käytetystä puusta.

Ruotsissa puun hinnat tasaisessa nousussa, Virossa kuitupuun hinta kohonnut Euroopan puumarkkinoilla hintojen kehitys on viimeisen vuoden aikana ollut verrattain erilaista, kun tarkastellaan PTT:n seurannassa olevia maita (Itävalta, Ruotsi, Saksa, Tšekki ja Viro). Puutavaralajien hintaseurannan perusteella ha-
vutukin hinnoissa kehitys oli alkuvuonna Ruotsissa noususuunnassa kotimais-
ten puumarkkinoiden tapaan. Keski-Euroopassa havutukkien nimellinen hinta on pysytellyt varsin tasaisena ja laskenut hienoisesti vuoden alkuun verrattuna. Samoin oli havukuidun osalta Keski-Euroopan maissa. Virossa havukuidun hinnat ovat puolestaan nousseet selvästi ja mänty- ja kuusikuidun nimellinen hinta oli syyskuussa suunnilleen neljänneksen vuoden alkua korkeammalla. Myös Ruotsissa havukuidun on noussut tasaisesti viime vuoden lopusta läh-
tien. Suhteessa Suomeen muiden maiden paitsi Ruotsin hinnoissa on ollut suurempaa vaihtelua, ja tänä vuonna hinnat ovat olleet laskusuunnassa viime vuodesta.

Lisätietoja:

Paperi-, kartonki- ja selluteollisuus: metsäekonomisti Marjo Maidell, p. 040 164 8169

Saha- ja vaneriteollisuus: metsäekonomisti Matti Valonen, p. 040 164 8151

Metsätalous- ja puumarkkinat: tutkimusjohtaja Paula Horne, puh. 040 592 6820

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ptt.fi